

Türkiye'de Acil Hemşireliği

Ögr.Gör. Gülten SUCU
Akdeniz Üniversitesi
Antalya Sağlık Yüksekokulu
Cerrahi Hastalıkları AD

gultensucu@akdeniz.edu.tr

VI. ULUSAL ACIL TIP KONGRESİ
6-8 MART 2010 - ANTALYA
Acil Hemşireliği Paneli

SUNU PLANI

- Giriş
- Acil Hemşireliğinin Dünya'da ve Türkiye'de Gelişim Süreci
- Hemşirelik Kanunu ve Yönetmeliğinde Acil Hemşireliği
- Eğitimde Acil Hemşireliği
- Acil Hemşireliği İle İlgili Kitap ve Dergiler
- Mesleki Organizasyonlarda Acil Hemşireliği
- Türkiye'de Yapılan Tezlerde ve Araştırmalarda Acil Hemşireliği
- Türkiye'de Acil Hemşireliğinin Gelişimine Katkı Sağlayacak Öneriler

Tıbbi anlamda ACİL

Bireyin fiziksel ya da ruhsal yönden tehlike içinde bulunduğu durumlarda gereksinim duyduğu sağlık bakımının anında verilmesidir

İsmail A. Selimov O. (2006). Acil Servisler Arılı Öğre Değerlendirilmesi ve Acil Hemşirelik. İçinde: Acil Bakım, 3. Baskı, Yazar Program, İstanbul, s. 255-268
Akdeniz G. S. (2007). Acil Hemşireliği. İçinde: Türkiye'de Acil Hemşirelikte İlerleme ve Acil Servislerin Rolü. İçinde: Türkiye'de Acil Hemşirelik, 3. 222-227.

İnsanın var oluşu ile birlikte yaşanılması kaçınılmaz olan acil durumlara ilgili uygulamalar;

İlkel toplumlarda başladığı, 17. yüzyılda bir ivme kazandığı

günümüze değin bilim ve teknolojiye paralel olarak önemli gelişmeler kaydedildiği görülmektedir

Alpaylı N. (2007). Dünden bugüne acil hemşirelik. İ.G.F.N. Hemşirelik Dergisi (2007) 13(50): 174-178

Özellikle acil hemşirelerinin pozisyonlarında kayda değer gelişmeler olduğu bildirilmekte;

Bu gelişim ve değişimlerde modern hemşireliğin yaşama geçirilmesinin etkili olduğu vurgulanmaktadır

Alpaylı N. (2007). Dünden bugüne acil hemşirelik. İ.G.F.N. Hemşirelik Dergisi (2007) 13(50): 174-178

Acil Hemşireliğinin Dünya'da ve Türkiye'de Gelişim Süreci

Kırım Savaşı sırasında yaralı askerlere bakım veren Florence Nightingale'in uygulamaları ve üstlendiği rolün onu, acil hemşiresi kategorisine koyduğu,

1860 yılında Londra'da açtığı hemşirelik okulu ile modern hemşireliğin gelişimini başlattığı,

ACİL HEMŞİRELİĞİNDE
Önemli gelişmelerin kaydedildiği vurgulanmaktadır

Alpaylı N. (2007). Dünden bugüne acil hemşireliği. I.G.F.A. Hemşirelik Dergisi (2007) 15(86): 173-178

Acil Hemşireliği

1960'lı yıllarda ele alınmaya başlanmış

acil birimlerde çalışan hemşirelerin daha farklı özelliklere sahip olmaları ve

ÖZEL EĞİTİMDEN geçmeleri gerekliliği üzerinde durulmuştur

Alpaylı N. (2007). Dünden bugüne acil hemşireliği. I.G.F.A. Hemşirelik Dergisi (2007) 15(86): 173-178

•1970 yılında ABD'nde Emergency Department Nurses Association (EDNA)'i kurulmuştur

•Acil birim hemşireleri için profesyonel yetki standartları geliştirilmiş ve eğitim olanakları yaratılmıştır

E N A
EMERGENCY NURSES ASSOCIATION

ÜLKEMİZDE

Kırım Savaşı (1854-1856) Florence Nightingale

Trablusgarp (1911) ve Balkan (1912) savaşları sırasında büyük kayıpların olması acil hemşireliğinin önemini ve eksikliğini ortaya koymuştur

ÜLKEMİZDE

Cumhuriyet döneminin ilk hemşire okulu olan Kızılay Özel Hemşire Okulu mezunları uzun yıllar afet bölgelerine giderek hasta, yaralı ve kazazedelerin bakım uygulamalarında sorumluluk almıştır.

1939 yılında Ankara'da açılan Askeri Hemşirelik Okulu

1943'de Verem Savaş Derneği

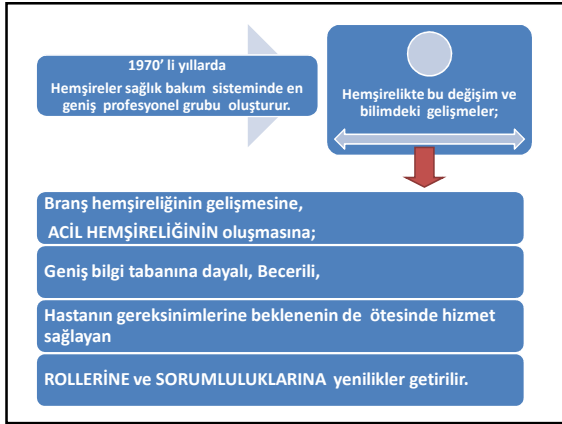
1946'da Sağlık Bakanlığı'nın İstanbul'da açtığı hemşirelik okulları izlemiş, sonrasında çok sayıda lise düzeyinde hemşirelik okulu açılmıştır

Üniversite düzeyinde ilk yüksek okul 1955 yılında Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu'dur.

İlk kez 1968 yılında Hacettepe Üniversitesi'nde hemşirelikte yüksek lisans ve

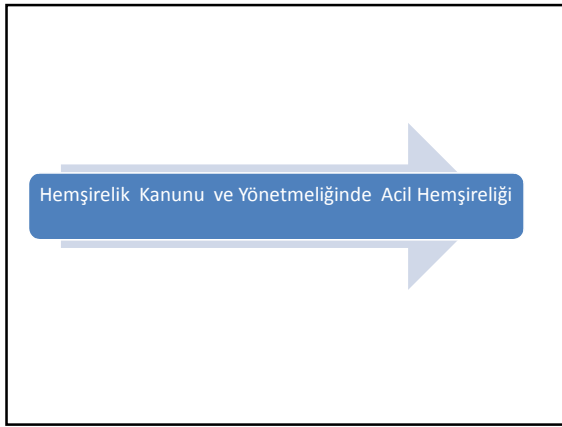
1972 yılında doktora programları açılmış, meslekte bilim uzmanlığı (Mbc) ve doktor (PhD) unvanları verilmeye başlanmıştır

Alpaylı N. (2007). Dünden bugüne acil hemşireliği. I.G.F.A. Hemşirelik Dergisi (2007) 15(86): 173-178

Evrensel boyutta gözlenen değişim ve gelişimin etkisi Türkiye'de de görülmüş;
Hemşirelerin bu alanlarda uzmanlaşmaları söz konusu olmuştur.

Alpaylı N. (2007). Dünyeden bakışta acil hemşirelik. İ.G.F.N. Hemşirelik Dergisi (2007); 15(88): 575-576.
Kuşçugözü S. (2004). Acil Bakım. Acil Bakım: 12. Sektörün C. 3. Baskı, Yazar Yayın, İstanbul, s. 3-23

HEMŞİRELİK KANUNU

- 25/2/1954 tarihli ve 6283 sayılı Hemşirelik Kanunu 25/4/2007 tarihli ve 5634 sayılı Kanunu
- Bu değişiklik kapsamında Hemşirelik Kanununun 4 üncü maddesinde hemşirelerin eğitim durumlarına, çalışma alanlarına ve pozisyonlarına göre görev, yetki ve sorumluluklarının Bakanlık tarafından çıkarılacak bir Yönetmelikle düzenlenmesi öngörülmüştür.

Sağlık Bakanlığı Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü ve THD ile ortaklaşa hazırlanan hemşirelerin görev tanımları

Hemşirelik Hizmetleri Organizasyon Şeması	16. Evde Bakım Sorumlu Hemşiresi
2. Hemşirelik Hizmetleri Müdürü	17. Evde Bakım Hemşiresi
3. Hemşirelik Hizmetleri Müdür Yardımcısı	18. Hemodiyaliz Hemşiresi
4. Hemşirelik Hizmetleri Sorumlusu (Supervisor Hemşire)	19. Merkezi Sterilizasyon Sorumlu Hemşiresi
5. Eğitim Hemşiresi	20. Rehabilitasyon Hemşiresi
6. Enfeksiyon Kontrol Hemşiresi	21. Kemoterapi Hemşiresi
7. Diyabet Eğitim Hemşiresi	22. Sağlık Ocağı Sorumlu Hemşiresi
8. Stoma ve Yara Bakım Hemşiresi	23. Sağlık Ocağı Hemşiresi
9. Nutrisyon Hemşiresi	24. Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Merkezi Sorumlu Hemşiresi
10. Ameliyathane Sorumlu Hemşiresi	25. Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Merkezi Hemşiresi
11. Ameliyathane Hemşiresi (Dolaşan ve Steril Hemşire)	26. İş Sağlığı Hemşiresi
12. Servis Sorumlu Hemşiresi	27. Okul Sağlığı Hemşiresi
13. Servis Hemşiresi	28. Kanser Erken Teşhis ve Tarama Merkezi Hemşiresi
14. Poliklinik Sorumlu Hemşiresi	29. Aile Hekimliği Hemşiresi
15. Poliklinik Hemşiresi	30. Yoğun bakım hemşiresi
	31. ACİL HEMŞİRESİ
	32. Geriatri hemşiresi

Acil hemşiresi

- Kurumun ve Hemşirelik Hizmetleri Müdürlüğünün / Başhemşireliğin belirlediği politika, hedef, kural ve düzenlemeler doğrultusunda acil servisteki hemşirelik hizmetlerinin yerine getirilmesini sağlamak

AKADEMİK

1996-97 eğitim öğretim yılında
Marmara Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu'nda

"Acil Hemşireliği"
yüksek lisans programı başlatılmıştır

Dokuz Eylül Üniversitesi
Hemşirelik Yüksekokulu'nda
"Acil ve Yoğun Bakım Yüksek Lisans Programı"

Acıbadem Üniversitesi
Acil Hemşireliği Yüksek Lisans Programı

ÖZDEMİR, ÇİĞDEMİR, K. (2009). Historical development and current status of emergency nursing in Turkey. Ulus Travma Acil Cerrahi Derg. 23(2): 412-415.

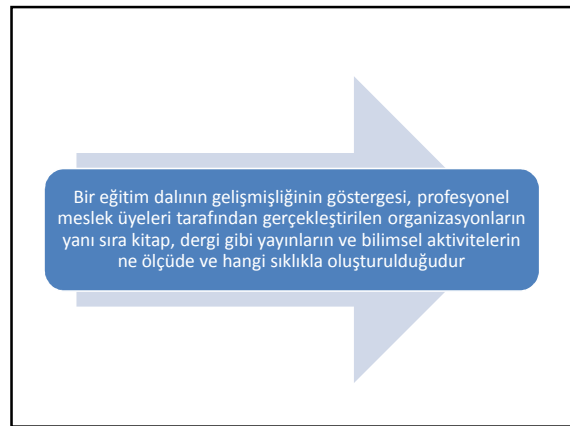
Mezuniyet Sonrası Eğitim Programları

1994 yılında,
Acil Bakım Hemşireliği Kursu (8 hafta)
Semahat Arsel Hemşirelik ve Eğitim Araştırma Merkezi (SANERC)

T.C. Sağlık Bakanlığı ve üniversite işbirliği ile gerçekleştirilen ve yılda iki kez tekrarlanan
"Acil Hemşireliği Sertifika Programı"

Ulusal Travma ve Acil Cerrahi Derneği'nin
Travma ve Resüsitasyon Kursları HTT-TRK

ÖZDEMİR, ÇİĞDEMİR, K. (2009). Historical development and current status of emergency nursing in Turkey. Ulus Travma Acil Cerrahi Derg. 23(2): 412-415.

Kitaplar

Oktay S., Aksoy G., Yürügen B. (1990) "Acil Hemşireliği" İ.Ü. Florence Nightingale Hemşirelik Yüksekokulu Yayınları, İSTANBUL.

"Hemşirelik için tıbbi ve cerrahi aciller" (1994). GATA Hemşirelik Yüksekokulu Yayınları, Ankara

Kuşuoğlu S. (2004). Acil Bakım. İçinde: *Acil Bakım. Ed. Şelimen D. 3 Baskı, Yüce Yayın*, İstanbul,

Dramalı, A. (2003) Temel İlk Yardım Uygulamaları. Ege Üniversitesi Basımevi, Bornova-İzmir

Erdil F., Bayraktar N., Şenol S. . (2009) Temel ilk Yardım. Eflatan Yayınevi, Ankara

Sürekli Yayınlar

Acil hemşireliğine ilişkin özel bir yayın bulunmamakta; ancak tüm hemşirelik ve tıp dergilerinde, konu ile ilgili makale ve çalışmalar yayınlanmaktadır.

ÖZDEMİR, ÇİĞDEMİR, K. (2009). Historical development and current status of emergency nursing in Turkey. Ulus Travma Acil Cerrahi Derg. 23(2): 412-415.

Mesleki Organizasyonlar

- Ulusal Travma ve Acil Cerrahi Derneği
- Türkiye Acil Tıp Derneği
- "Acil Hemşireliği Komisyonu"

Ulusal Travma ve Acil Cerrahi Derneği

- Hemşire, Tekniker ve Teknisyen
- Travma Resüsitasyon Kursu (HTT-TRK)
- HTT-TRK eğitimleri 20 ilde düzenli olarak

<http://www.travma.org.tr/course/information>

HTT-TRK eğitmen eğitimlerinin dağılımı

Yıl	Kurs sayısı	Eğitmen
2007	4	234
2008	6	264
Toplam	10	498

Eğitmenlerin **191'i hemşire**, **154'ü doktor** ve **153'ü paramedik**'tir

Agustos 2008'e kadar

ACİL HEMŞİRELİĞİ KOMİSYONU

2. Acil Tıp Sempozyumundan hemen sonra (Ekim 1999)

Katılımcı hemşirelerin yoğun ilgisi olduğu görülerek dört kurucu üye ile oluşturuldu

Acil Hemşireliği Komisyonu

Acil hemşireliği kavramını geliştirmek,

Acil hemşiresinin görev, yetki ve sorumluluklarını belirlemek ve acil servislerde çalışan hemşirelerin kullanacakları standart geliştirmek,

Acil servis hemşireleri arasında iletişim sağlamak, belli çalışma standartları geliştirme konusunda fikir alışverişinde bulunmak,

Acil hemşirelerinin sorunlarını belirlemek ve çözüm önerileri üretmek,

Acil hemşirelerinin acil bakım konusunda eğitim almış hemşirelerden oluşmasını sağlamak için sürekli eğitim olanakları yaratılması için çalışmak

Bilimsel Aktiviteler

3. Acil Tıp Sempozyumu, 6-8 Ekim 2000 Antalya

1. Middle Eastem Congress on Emergency Medicine, (1st MMCEM) İstanbul

Türkiyede ve dünyada acil hemşireliği eğitimi ve yerlerini Dr. Selvet Sevinç (SANEKRC)

Pediyatrik acil serviste hemşirelik yaklaşımı Yrd.Doç. DR. Candan Öztürk (D.Ü. İYİG)

Mutlaka Travmatik hastaya hemşirelik yaklaşımı Prof. Dr. Güler Aksoy (F.N. İYİG)

Göğüs ağrılı hastaya hemşirelik yaklaşımı Prof. Dr. Sevgi Hatipoğlu (GATA İYİG)

Acil Servis Organizasyonu Yüksek Hemşire Emine Türkmen (SANEKRC)

Bilimsel Aktiviteler

ATD V. Acil Tıp Sempozyumu ve I. Acil Hemşireliği Sempozyumu
19-22 Aralık 2002

VI. Acil Tıp & II Acil Hemşirelik ve Paramedik NBC Sempozyumu
30 Mayıs- 1 Haziran 2003

7. Acil Tıp Sempozyumu, I.TATKON
III. Acil Hemşireliği Sempozyumu, Gaziantep
24-27 Kasım 2004

TÜRKİYE ACIL TIP DERNEĞİ
4. ACIL HEMŞİRELİĞİ SEMPOZYUMU
26-27 MAYIS 2005
İZMİR

TATD 2008 Acil Tıp Kongresi
1st Eurasian Congress on Emergency Medicine
5-9 Kasım/November 2008 - Antedon Deluxe, Belediye Antalya

1. AVRASYA ACIL TIP KONGRESİ
2. (1ST EACEM)
3. IV. TÜRKİYE ACIL TIP KONGRESİ
4. (TATKON 2008)
5. ACIL HEMŞİRELİĞİ SEMPOZYUMU
05-09 KASIM 2008
ANTALYA

5. TÜRKİYE ACIL TIP KONGRESİ
29 Ekim - 1 Kasım 2009
Cemal Gürsel Dönüş - Antalya

V. Türkiye Acil Tıp Kongresi
6. Acil Hemşireliği Sempozyumu
29 Ekim -1 Kasım 2009,
Antalya

22 MART 2010 TARİHİNDE ACIL HEMŞİRELERİ DERNEĞİ KURULMUŞTUR

AİD
2010
Acil Hemşireleri Derneği

TEZLERDE ACIL HEMŞİRELİĞİ

ARAŞTIRMANIN ADI	PROG.	YIL	ARŞ. TİPİ	ÖRNEKLEM	KULLANILAN VERİ TOPLAMA FORMU
Acil serviste hemşirelik hizmetlerini etkileyen faktörler ve hastaların beklentilerinin değerlendirilmesi	CÜ SBÜ H YL AD	1994	Tanımlayıcı	Ulaşılamadı	Ulaşılamadı
Toraks travmalı hastaların hemşirelik girişimlerinde uygun yaklaşımların belirlenmesi	GATA CHH YL	1994	Tanımlayıcı	Ulaşılamadı	Ulaşılamadı
Acil cerrahi servislerindeki hasta ailelerinin ve hemşirelerin sorunları	İÜ PH YL	1994	Tanımlayıcı	Ulaşılamadı	Ulaşılamadı

ARAŞTIRMANIN ADI	PROG.	YIL	ARŞ. TİPİ	ÖRNEKLEM	KULLANILAN VERİ TOPLAMA FORMU
Acil cerrahi birimlerde el yıkama sıklığını etkileyen faktörlerin belirlenmesi	İÜ CHH YL	1998	Tanımlayıcı	Ulaşılamadı	Ulaşılamadı
Kafa travmalı hastalarda uygulanacak acil hemşirelik girişimlerinde karar verme durumunun araştırılması	İÜ CHH YL	1998	Tanımlayıcı	Ulaşılamadı	Ulaşılamadı
Acil yardım ve göğüs cerrahi kliniklerinde çalışan hemşirelerin toraks travmalı hastalara yaklaşımında bilgi düzeylerinin belirlenmesi	GÜ CHH YL	1998	Tanımlayıcı	Ulaşılamadı	Ulaşılamadı
Acil servise başvuran hastaların aldıkları hizmetten memnuniyetlerinin incelenmesi	EÜ PHH YL	1998	Tanımlayıcı	Ulaşılamadı	Ulaşılamadı
Acil cerrahi birimlerinde çalışan hemşirelerin ilk saatlerde uyguladıkları bakımın belirlenmesi	İÜ CHH YL	1996	Tanımlayıcı	Ulaşılamadı	Ulaşılamadı
Soğuk travmalardan korunmada ve tedavide hemşirelik bakımının önemi	GATA CHH YL	1996	Tanımlayıcı	Ulaşılamadı	Ulaşılamadı
Acil servisinde verilen hemşirelik hizmetlerinin tanımlanması	HÜ CHH YL	1995	Tanımlayıcı	Ulaşılamadı	Ulaşılamadı

ARAŞTIRMANIN ADI	PROG.	YIL	ARŞ. TİPİ	ÖRNEKLEM	KULLANILAN VERİ TOPLAMA FORMU
Acil serviste iş yüküne dayalı iş gücü planlaması ve verimlilik ölçümü	DEÜ HSH YL	1998	Tanımlayıcı	548 hasta ile	Direkt ve indirekt hemşirelik işlemlerine Zaman etüdü
Acil ünitelerinde çalışan hemşirelerin kan yoluyla bulaşan hastalıklardan korunması ile ilgili bilgilerinin, uygulamalarının ve uygulamaları etkileyen faktörlerin araştırılması	MÜ CHH YL	1999	Tanımlayıcı	Ulaşılamadı	Ulaşılamadı
Tip ve sağlık bilimleri öğrencilerine verilen temel yaşam desteğiyle ilgili uygulamalı eğitimin etkinliğinin incelenmesi	DEÜ AYBH YL	1999	Tanımlayıcı	Ulaşılamadı	Ulaşılamadı

ARAŞTIRMANIN ADI	PROG.	YIL	ARŞ. TİPİ	ÖRNEKLEM	KULLANILAN VERİ TOPLAMA FORMU
Acil servise gelen trafik kazalarının nedenlerinin incelenmesi	EÜ HSH YL	2002	Tanımlayıcı	Ulaşılamadı	Ulaşılamadı
Acil Hemşirelerinin Triyaj Eğitimi Öncesi Ve Sonrası Bilgilerinin Değerlendirilmesine Yönelik Bir Çalışma	MÜ CHH YL	2003	Pre-post test	Ulaşılamadı	Ulaşılamadı
Acil servislerde hasta ve yakınlarını bilgilendirmenin memnuniyet üzerine etkisi	HÜ CHH DR	2003	Eylem Araştırması	300 Hasta	Hasta Tanıtım Formu, Hemşire Eylem Formu, Bilgilendirme Hizmetini Değerlendirme Hasta Takip Formu Bilgilendirme kılavuzu

ARAŞTIRMANIN ADI	PROG.	YIL	ARŞ. TİPİ	ÖRNEKLEM	KULLANILAN VERİ TOPLAMA FORMU
Acil çalışanlarının şiddetle karşılaşma durumlarının belirlenmesi	MÜ CHH YL	2004	Tanımlayıcı	Ulaşılamadı	Ulaşılamadı
Acilde çalışan hemşirelerin hasta/ hasta yakınlarından kaynaklanan saldırılara karşı tutumları	MÜ İHH YL	2004	Tanımlayıcı	Ulaşılamadı	Ulaşılamadı
Acil travma ünitelerinde ağır geçirme yaklaşımlarının belirlenmesi	MÜ CHH YL	2004	Tanımlayıcı ve Karşılaştırmalı	375	Veri Toplama Formu (Sosyo-demografik özellikler Acil Travma Ünitesine Gelmiş Nedeni Travmanın Meydana Geldiği Yer, travmanın tipi, yer, tıbbi tanısı, analjezi uyg.ve özellikleri)
Acil servislerde ve kliniklerde çalışan hemşirelerin problem çözme becerilerinin algılanması	EÜ PHH YL	2005	Tanımlayıcı	Ulaşılamadı	Ulaşılamadı

ARAŞTIRMANIN ADI	PROG.	YIL	ARŞ. TİPİ	ÖRNEKLEM	KULLANILAN VERİ TOPLAMA FORMU
Hasta yakınlarının acil servislerdeki sorunları ve hemşirelerden beklentileri	AKÜ CHH YL	2005	Tanımlayıcı	125 hasta ailesi	Hasta yakınlarının demografik özellikleri
Acil Serviste Kritik Hasta Yakınlarının Gereksinimlerini Değerlendirme Ölçeği-Geçerlik Güvenirlik Çalışması	DEÜ CHH YL	2005	Metadolojik	400 hasta yakını	Hasta Yakınlarına Yönelik Sosyodemografik Veri formu Acil Serviste Kritik Hasta Yakınlarının Gereksinimlerini Değerlendirme Ölçeği
Triyaj uygulanan ve uygulanmayan hastanelerde acil servis sonuçlarının karşılaştırılması	MÜ CHH YL	2005	Karşılaştırmalı	Ulaşılamadı	Ulaşılamadı
Acil servis hemşirelerinin stres kaynakları ve başa çıkma yöntemlerinin belirlenmesi	MÜ HE YL	2005	Tanımlayıcı Analitik	196 hemşire	Bireysel özellikler formu Stres kaynağı ölçeği Stresle başa çıkma ölçeği

ARAŞTIRMANIN ADI	PROG.	YIL	ARŞ. TİPİ	ÖRNEKLEM	KULLANILAN VERİ TOPLAMA FORMU
Travmalı hastalarda ağrı şiddet ve ağrı geçirme uygulamalarından memnuniyetin belirlenmesi	MÜ CHH AHL	2006	Tanımlayıcı	418 travmalı hasta	Kısıtlımsız Yaralanma Değerlendirme ile Görsel Kıyaslama Ölçeği ve McGill-Melzack Ağrı soru formunun dördüncü bölümü
Acil servislere çalışan hemşirelerin tükenmişlik düzeylerinin belirlenmesi	GÜ HAD YL	2006	Tanımlayıcı	Ulaşılamadı	Ulaşılamadı
Turma Hastalarında Hipotermi Düzeyinin Belirlenmesi	MÜ CHH YL	2007	Tanımlayıcı	123 hasta	Bireysel özellikler formu Kısıtlımsız Yaralanma Değerlendirme Ölçeği
Acil cerrahi yoğun bakım ünitesine transfer edilen travma hastalarında nozokomial pnömoni gelişimine ilişkin risk faktörlerinin incelenmesi	MÜ CHH YL	2007	Tanımlayıcı Ve Karşılaştırmalı	90 hasta	Veri Toplama Formu(hastaya bağlı risk faktörleri, tanı ve tedavi uygulamalarına bağlı risk faktörleri)

ARAŞTIRMANIN ADI	PROG.	YIL	ARŞ. TİPİ	ÖRNEKLEM	KULLANILAN VERİ TOPLAMA FORMU
Acil servise "karn ağrısı" ile başvuran Hastaların tanı alana kadar kendilerinin ve Ailelerinin uyguladıkları girişimler ve bu girişimlerin tanılarına etkileri	AKÜ CHH YL	2007	Tanımlayıcı	Karn ağrısı şikayeti ile başvuran 100 hasta	Kişisel Bilgiler Ağrıya İlişkin Bilgiler Hasta Bilgi Formu
Acil servis hemşirelerinin problem çözme Becerilerini Algılayışları ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişki	MÜ HE YL	2007	Tanımlayıcı ve Karşılaştırmalı	150 hemşire	Durumluk-Süreklilik Kaygı Envanteri
Acil Ünitelye yönelik hasta memnuniyeti	MÜ CHH YL	2007	Tanımlayıcı	1514 hasta	Hasta Bilgilendirme ve Onam Formları Bireysel Özellikler Formu Triyaj Kategorileri Formu Hasta Memnuniyetini Değerlendirme Formu
Hastane öncesi Acil sağlık çalışanlarının Adli olgulara yaklaşımları	MÜ CHH YL	2007	Tanımlayıcı	400 acil sağlık ekibi (50 hekim, 50 hemşire, 50 paramedik, 200 ATT ve 50 diğer)	Acil Servis çalışanlarının adli olgulara yaklaşımlarını belirlemek amacıyla 25 Soruluk anket
Travmatik beyin yaralanmasından sonra meydana gelen kişilik ve davranış değişikliklerinin incelenmesi	MÜ CHH YL	2007	Kesitsel	90 hasta	Hasta tanıtım formu Standartize mini mental test Cloninger'in mizaç Ve karakter envanteri 3 Ay sonra tekrar

ARAŞTIRMANIN ADI	PROG.	YIL	ARAŞTIRMANIN TİPİ	ÖRNEKLEM	KULLANILAN VERİ TOPLAMA FORMU
Acil servislere çalışan hemşirelerin tükenmişlik ve iş doyumlusunun yaşam kalitesine etkisi	MÜ IHH YL	2008	Tanımlayıcı ilişkilelendirici	322 hemşire	Hemşire Tanım Formu, Maslach Tükenmişlik Ölçeği, Minnesota Doyum Ölçeği ve Türkiye Dünya Sağlık Örgütü Yaşam Kalitesi Ölçeği-Kısa Form
Acil servislere çalışan hemşireler tarafından Adli vakaların tanınması	MÜ IHH YL	2008	Tanımlayıcı	35 hemşire	Hemşire Tanım Formu Adli Olguların Değerlendirme Formları Semt Karakolundaki Adli Raporlar
Acil servis ve yoğun bakım ünitelerinde çalışan Hemşirelerin tükenmişlik Düzeyinin Belirlenmesi	MÜ HE YL	2008	Tanımlayıcı	258 hemşire	Hemşire Tanım Formu Maslach Tükenmişlik Ölçeği
Acil bakım ünitesine başvuran hastaların Kalp-akciğer canlandırma girişimlerine ilişkin düşüncelerinin belirlenmesi	MÜ CHH YL	2008	Tanımlayıcı	656 Acil hastası	Hasta Bilgilendirme-Onam Formları ve KAC Süreci Resimleri Bireysel Özellikleri Formu Hastaların KAC Girişimine İlişkin Düşüncelerini Belirleme Formu
TSK hastanelerinde acil servis hemşirelerinin adli Olgulara ilişkin yaklaşımları	MÜ CHH YL	2009	Tanımlayıcı	393 hemşire	Bireysel Özellikler Formu Adli Olgulara İlişkin Girişimlerin Sıklık ve Önemi Değerlendirme Formu

SONUÇ

- ✓ Yapılan 38 tezin, 1'i Dr 37'yi YL tezi
- ✓ Genel olarak tanımlayıcı çalışmalar
- ✓ Yıllara göre giderek acil hemşireliği ile ilgili yapılan tezler artmış
- ✓ Hemşire, hasta ve hasta yakınları ile çalışılmıştır
- ✓ Deneysel, Kanıta dayalı uygulamaları içeren ve acil hemşirelik uygulamalarına yön verecek çalışmalara gereksinim vardır

ARAŞTIRMALARDA
ACİL HEMŞİRELİĞİ

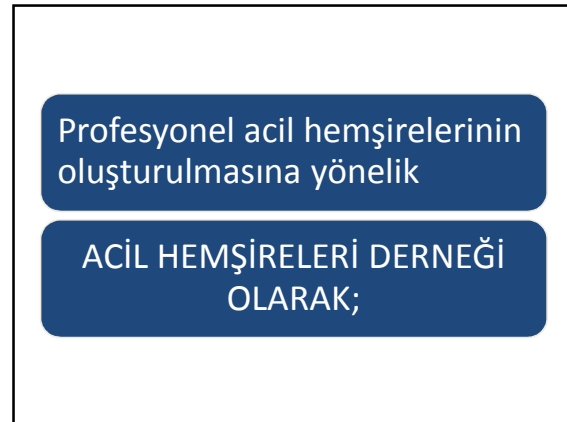
ARAŞTIRMANIN ADI	DERGİ ADI	YIL	ARŞ. TİPİ	ÖRNEKLEM	KULLANILAN VERİ TOPLAMA FORMU
Yanık Merkezi Hemşirelerinde Anksiyete, Depresyon, İş Doyumu, Tükenme Ve Stresle Başa Çıkma: Karşılaştırmalı Bir Çalışma	Anadolu Psikiyatri Dergisi Ebrinç Ve Ark.	2002	KESİTSEL	Yanık Merkezi'nden (YM) 8, Dahiliye Yoğun Bakım Ünitesi'nden (DYBU) 8 ve Genel Cerrahi Servisi'nden (CS) 8 hemşire olmak üzere toplam 24 hemşire	Görüşme Anketi Stresle Başa Çıkma Ölçeği Hastane Anksiyete Ve Depresyon Ölçeği İş Doyumu Ölçeği Maslach Tükenmişlik Ölçeği
İntihar girişimi ile acil servise başvuran hastaların sosyal destek ve stresle baş etme durumları	Anadolu Psikiyatri Dergisi H. Tel. S Utun	2003	TANIMLAYICI KARŞILAŞTIRMALI	23 hasta	Bilgi Formu Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği ve Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği
Adli Hemşirelik Eşyük ve ark.	Sted	2004	DERLEME		
Travmalı Hastalarda Hemşirelik Girişimleri L ALGIER ve ark.	Atatürk Üniv. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi	2004	RETROSPEKTİF	51 travma hastası	Hemşirelik uygulamaları değerlendirilmiştir.
Eş İş Süddetini Yönetiminde Acil Servis Hemşiresinin Rolü	EHYD Dergisi ÜNAL G., Bilge A.	2004	DERLEME		
Hemşirelerin Acil Serviste Südden İyren Olgu Senaryolarına Yaklaşımları Aslan, Ö. Lofsal, A. Uğur, S. ve Tuğlu, A	Gülhane Tıp Dergisi	2005	TANIMLAYICI	72 Acil Hemşiresi	Bilgi formu Olgu Formu

ARAŞTIRMANIN ADI	Dergi Adı	YIL	ARŞ. TİPİ	ÖRNEKLEM	KULLANILAN VERİ TOPLAMA FORMU
Acil travma üniteselerinde ağrı geçirme yaklaşımlarının belirlenmesi	Ağrı, Karsıyap P, Eti A.F., Şelimen D.	2006	TANIMLAYICI VE KARŞILAŞTIRMALI	375 hasta	Veri Toplama Formu (Sosyo-demografik özellikler, Acil Travma Ünitesine Gelmiş Nedeni Travmanın Meydana Geldiği Yer, travmanın tipi, yer, tabii tan, analjezi uyg ve özellikleri)
Acil servislerde hasta ve yakınlarını bilgilendirmenin memnuniyet üzerine etkisi	Ulus Travma Acil Cerrahi Derg BULUT H.	2006	EYLEM	300 hastayla	Hasta Tanım Formu, Hemşire Eylem Formu, Bilgilendirme Hizmetini Değerlendirme Hasta Takip Formu Bilgilendirme kılavuzu
Yanık Nedeniyle Acile Gelen Hastaların Değerlendirilmesi Ve Hemşirelik Yaklaşımı	Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi	2006	DERLEME		
Travma Geçiren Hastaların Ağrı Yönetimine İlişkin Memnuniyet Düzeyi	Türkiye Klinikleri J M Aslan F. E. , Aygün D, Sarıyıldız D.	2007	TANIMLAYICI	418 travmalı hasta	Kısaltılmış Yaralanma Değerlendirme Soru Koyulama Ölçeği ve McGill-Melzack Ağrı Soru Formu'nun dördüncü bölümü
Dünden Bugüne Acil Hemşireliği Akropolis N.	İ.Ü.F.N. Hem. Derg	2007	DERLEME		
Acil Birim Çalışanlarına Hasta ve Yakınları Tarafından Uygulanan Şiddet	Türkiye Acil Tıp Dergisi	2007	TANIMLAYICI	289 acil sağlık çalışanı	Sosyodemografik özelliklerini ve acil birim çalışanlarına hasta ve yakınları tarafından uygulanan şiddeti belirlemeye yönelik veri toplama formu

ARAŞTIRMANIN ADI	Dergi Adı	YIL	ARŞ. TİPİ	ÖRNEKLEM	KULLANILAN VERİ TOPLAMA FORMU
Acilde Hasta Şikayetlerini Değerlendirme Adımları Formunun Geliştirilmesi	Türkiye Acil Tıp Dergisi Karadağ Ş., Eti F. A.	2008	GÜVENİRLİK	50 hasta	Hasta şikayetlerini değerlendirme adımları formu
Acilde Hasta Şikayetlerini Değerlendirme Formunun Uygulanması	Türkiye Acil Tıp Dergisi Karadağ Ş., Eti F. A.	2008	TANIMLAYICI VE ANALİTİK	1514 hasta	Bireysel Özellikler Formu Triyaj Kategorileri Formu Hasta Memnuniyetini Değerlendirme Formu
Yetişkin travma hastalarında ağrı şiddeti ve analjezi yaklaşımları	Ağrı, Eti Aslan F., Aygün D, Sarıyıldız D.	2008	TANIMLAYICI	418 travmalı	Bireysel özellikler formu ve Mc Gill Ağrı Sorgulama Formunun dördüncü bölümü
İleri Yaşam Desteğindeki Değişiklikler	Türkiye Klinikleri J Med Sci	2008	DERLEME		
Orem'in Öz Bakım Yetersizlik Kuramı Ve Posttravmatik Epilepside Hemşirelik Bakımı	AÜHYD	2008	VAKA ÇALIŞMASI	Acile başvuran epilepsi hastası	

ARAŞTIRMANIN ADI	Dergi Adı	YIL	ARŞ. TİPİ	ÖRNEKLEM	KULLANILAN VERİ TOPLAMA FORMU
Acil servisteki kritik hasta yakınlarının gereksinimleri ve karşılanma durumu	Ulus Travma Acil Cerrahi Derg	2009	TANIMLAYICI	353 kritik hasta yakını	Acil Serviste Kritik Hasta Yakınlarının Gereksinimlerini Saptama Ölçeği Ve Hasta Yakınlarının Gereksinimlerinin Karşılanma Durumu Ve Demografik Özelliklere Yönelik Formu
Acil Ünitede Kalp-Akciğer Canlandırma Girişimi Sırasında Hastaların Yakınlarından Psikolojik Destek Almaya İlişkin Düşünceleri	Akademik Acil Tıp Dergisi Çolak D. Eti F. A.	2009	TANIMLAYICI	656 hasta	Hasta Bilgilendirme-Onam Formları ve KAC Süreci Resimleri Bireysel Özellikleri Formu Hastaların KAC Girişimine İlişkin Düşüncelerini Belirleme Formu
Türkiye'de acil hemşireliğinin tarihsel gelişimi ve mevcut durumu	Ulus Travma Acil Cerrahi Derg	2009	DERLEME		
Acil serviste tanıklı resüsitasyon ile ilgili hasta düşüncelerinin Belirlenmesi	Türkiye Acil Tıp Dergisi ÇOLAK D. Aslan F. E.	2009	TANIMLAYICI	373	Hasta Bilgilendirme-Onam Formları ve KAC Süreci Resimleri Bireysel Özellikleri Formu Hastaların KAC Girişimine İlişkin Düşüncelerini Belirleme Formu
İzmirde Çalışan Acil Servis Hemşirelerinin Eğitim Gereksinimleri Öncelik ve ark.	Türkiye Acil Tıp Dergisi	2009	KESİTSEL ANALİTİK	199	Anket formu

ARAŞTIRMANIN ADI	Dergi Adı	YIL	ARŞ. TİPİ	ÖRNEKLEM	KULLANILAN VERİ TOPLAMA FORMU
Acil Servislerde Yaşanan Periferik İntravenöz Girişim Güçlüklerinde Ultrasonografi Kullanımı	Akademik Acil Tıp Dergisi Aygün M. H., Yaman H., Bayındır A.	2009	DERLEME		
Kafa Travması Geçiren Hastada Hemşirelik Girişimleri	Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi, Öztekin D., Uğraş G.A.	2009	DERLEME		
Hasta Güvenliğinde Acil Hemşirelerinin Rolü	Hemşirelik Bilimleri Dergisi	2009	DERLEME		
Kırık Çıkık Ve Burkulma Durumlarında Çocuklara Yapılan İlk Yardım Uygulamalarının Özelliklerinin Belirlenmesi	Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi	2009	TANIMLAYICI	1-12 yaş arası 73 çocuk	9'u demografik özelliklerle, 15'i travmanın meydana geliş şekli, zamanı ve travma yaşayan çocuklara yapılan ilk yardım uygulamalarıyla ilgili 24 sorudan oluşan soru formu

Acil hemşirelerinin görev yetki ve sorumlulukları ile ilgili yasal düzenlemelerin geliştirilmesinin sağlanması

Acil hemşireliği standartlar/protokollerin oluşturulması ve oluşturulan standartların yeterliliği ve uygunluğunun belirlenmesi

Acil Hemşireliği Sertifika Programlarının oluşturulması (temel yaşam desteği , İleri yaşam desteği, Travma vb)

Acil servislerde alanında uzman ve acil hemşireliği sertifika programlarına katılan hemşirelerin çalışmasını desteklemek

Acil hemşirelerinin özlük haklarını takip ederek geliştirmek

AHD-yeterlilik Sınavlarını oluşturmak ve üyelerinin kariyerlerini geliştirmek için yapı/süreç/değerlendirme sistemlerini oluşturmak

AHD'î üyeleri arasında acil hemşireliği konusunda ortak bir dil oluşturmak,

Ülke çapında acil servislerde çalışan hemşirelerin profilini çıkarmak ve güncelliğini sağlamak

Bilgi işlem ve dökümantasyon merkezi kurmak

Acil hemşirelik bakımını, ölçülebilir, değerlendirilebilir bir hizmet olduğunu mesleki ve bilimsel çalışmalarla görünür kılmak;

Acil hemşireliğinin araştırma stratejilerinin belirlemek

Acil hemşireliği ilgili yapılmış araştırmaların ve bu araştırmalardan elde edilen sonuçların analizini yapmak

Bulgulara göre; gereksinimleri belirlemek bu gereksinimleri karşılayacak girişimler ve araştırmalar/ projeler planlanmak

Kanıtla dayalı uygulamanın önemine inanarak, alanı ile ilgili kanıtların oluşturulması ve mevcut kanıtların kullanılması için, ilgili Bakanlıklar, Fakülte ve Yükseköğretim, ilgili meslek örgütleri, sağlık kuruluşları ile işbirliği yapmak

Acil hemşireliği bilgi ve uygulamalarını geliştirici bilimsel araştırmaları desteklemek , araştırma ödülleri ile motivasyonu sağlamak ve araştırma sonuçlarını acil hemşirelerine iletilmesi

Acil hemşireliği bilgi ve uygulamalarını geliştirici dergi , bülten , broşür gibi yayın yapılması,

Akademisyen ve acil hemşireleri arasında iletişim ağı kurulması

Acil hemşireliği ile ilgili uluslar arası kurum ve kuruluşlar ile iletişim ve işbirliği sağlanması

The screenshot shows the ScienceDirect website interface. At the top, there is a navigation bar with 'Home', 'Browse', 'Search', 'My Settings', 'Alerts', and 'Help'. Below this is a search bar with 'All fields' and 'Author' dropdowns, and a 'Quick Search' button. The main content area features the 'Journal of Emergency Nursing' with a cover image and a list of 'Articles in Press' for Volume 36, Issue 7, Page 95-99, March 2010. The page includes various utility icons like 'Add to Favorites', 'Email Article', and 'Export Citations'.

The screenshot shows the ScienceDirect website interface for 'International Emergency Nursing'. It features a similar navigation bar and search bar as the first screenshot. The main content area displays the journal's cover and a list of 'Articles in Press' for Volume 19 (2010) and Volume 17 (2008). The page includes utility icons like 'Add to Favorites', 'Email Article', and 'Export Citations'.

